

33
77

33

92

33.

(55.) "Муаллим ал-Ибадат" Дефект., год издания и автор не указан.

33. Казанское издание. На арабском и турецком языках.

امتحان سوئاللىرى. مبتدىلارنىڭ يېلەكلىرى ھەر نەرسەنىڭ امتحان سوئاللىرىغا كىتابدىن آڭلادىلارنىچە
 اوز كوئىللىرىدىن جواب وىرىملىرىدىن عبارتتىر. امتحان سوئاللىرىغا گوز لىچە جواب وىرەملىرىغا، اىكىنچى
 درىسى وىرەمەلى. سوئالغا جواب وىرىملىرىغا اىچون كىتابىدا اولان عبارەتىنى حفظ ايتماك لازم دىگىلىرى.
 قىلىرىدىن آڭلادىلارنىچە كىندى عبارەتلىرىغا جواب وىرەملىرىغا دىھا اولادىر.

سۇبۇا عَمَل

اسلام دىنى بويىنچە بىندەلرنىڭ عَمَللىرى سىگىز تۇرلىدىر:
 فَرَض، وَاِجِب، سُنَّت، مَسْتَحَب، مَبَاح، حَرَام، مَكْرُوهُ، مُسْتَكْرَه

(1) فَرَض: شول عَمَلدىر كە، آنى قىلغان كىشى ثوابلى بولۇر.
 قىلماغان كىشى گناھلى بولۇر، آنىڭ فرضلىغىنە
 اشانماغان كىشى كافر بولۇر. فرض عَمَللىرى: اسلام
 دىنىنىڭ حَقلىغىنە اشانمىق، ھەر كۈن بىش وَقْت
 نَمَاز اوقۇمىق، رَمَضان آينىدە ھەر كۈن روزە تۇتمىق،
 ھەر يىلدە مالنىڭ زَكَاتىنى بىرىمەك، دَوْلتى يىتەرلىك كىشى
 عمرىدە بىر مَرْتَبە مَكَّة مَكْرَمەگە باروب (حَج) قىلمىق
 كىيىلىر.

اسلام دىنى بويىنچە بىندەلرنىڭ عَمَللىرى نىچە تۇرلىدىر؟ نىلردىر؟ فرض نىندى عَمَللىرى؟
 فرض عَمَللىرى نىلار كىيىلىر؟

وَاِجِب: شول عَمَلدىر كە، آنى قىلغان كىشى ثوابلى بولۇر،
 قىلماغان كىشى گناھلى بولۇر، آنىڭ واجىبلىغىنە
 اشانماغان كىشى زور گناھلى بولۇر.

واجب عمللر: وتر نمازینی اوقۇمق، عید نمازلرینی اوقۇمق، فطرە صدقەسى بیرمک، قۇبان چالمق کبیدر واجب نیندی عملر؟ واجب عملر نیلر کبیدر؟

(٣) سنت: شول عملدرکه، آنی قیلغان کشی ثوابلی بولور، اما قیلماغان کشی گناھلی بولماس. لکن محمد علیہ السلامنڭ شفاعتینه لایق بولماس.

سنت عمللر: یاخشی عمللرنی بسملە ایله باشلامق قرآن اوقور آلدندن اعوذ ئه یتمک، تۇچکر گل (الحمد لله) دیمک، ایمانلی کشیلرگه سلام بیرمک کبیدر. سنت نیندی عملر؟ نیلر کبیدر؟

(٤) مستحب: شول عملدرکه، آنی قیلغان کشی ثوابلی بولور، اما قیلماغان کشی گناھلی ده بولماس، قیامر کوننده شلته گه ده تییشلی بولماس.

مستحب عمللر: نفل نمازلری اوقۇمق، نفل روزەلر طۇتمق، نفل صدقەلر بیرمک، بوش وقتلرده قرآن اوقۇمق کبیدر. مستحب نیندی عملر؟ نیلر کبیدر؟

* تۇچکرگان کشی الحمد لله دیگاننی ایشتمک کشیگه (یرحمک الله) هم سلامنی قایتار فرضدر.

مُبَاح: شول عملدرکه، آنی قیلغان کشی ده، قیلماغان

کشی ده، ثوابلی ده بولماس، گناہلی ده بولماس.

مُبَاح عمللر: حلال نهرسه لرنی طویغانچی آشامق و اچمک،

اوطوروق، طورهق، ضررسز سوزلرنی سؤیلهمک

کبیدر. مباح نیندی عمللر؟ نیلر کبیدر؟

(حَرَام) شول عملدرکه، آنی قیلغان کشی زور

گناہلی بولور؛ آنی حلال دیگان کشی کافر بولور.

حرام عمللر: جان اییه سیننی اولترمک، کشیننی یاحیواننی

جبر له مک، غیبب سؤیلهمک، اوغریلق قیلیمق، ایسرتکچ

اچمک کبیدر. حرام نیندی عمللر؟ نیلر کبیدر؟

(مَكْرُوهُ) شول عملدرکه، آنی قیلغان کشی گناہلی

بولور. آنی درست دیگان کشی ده گناہلی بولور.

مکروه عمللر: اوطوش اویونلر اوینامق، ادبسن

جرلر جرلامق، کشی آلدنده ادبسن قیلنہق کبیدر.

مکروه نیندی عمللر؟ نیلر کبیدر؟

(مُسْتَكْرَه) شول عملدرکه، آنی قیلغان کشی گناہلی

بولماسه ده، ادبسن لک قیلغان بولور.

مستکره عمللر: بازارده واورامده آشامق، آوزینعی

قابلا مېچى ايسنه مك، قچقرو ب كيكرمك كبيدر.
مكروه نيندى عملدر؟ نيلر كبيدر؟

بَالِغٌ وَعَاقِلٌ

فَرَضٌ، وَاجِبٌ، سُنْتُ وَمَسْتَحَبٌّ بُولْغَانِ عَمَلَلَرِ نِي قَيْلِمَقْ،
حَرَامٌ، مَكْرُوهٌ وَمَسْتَكْرَهٌ بُولْغَانِ عَمَلَلَرِ نِي طَيْيِلِمَقْ (بَالِغٌ وَعَاقِلٌ)
بُولْغَانِ كَشِيگَه تَيْيِشَلِي بُولُور. (بَالِغٌ) دِيك صَبِيْلَقْدَنْ چَغُوب
اوسُوب يَيْتَكَن كَشِي دِيكدر. (عَاقِلٌ) دِيك عَقْلِي كَشِي
دِيكدر. صَبِي بِالَالرِ بَالِغَه حِسَاب قَيْلِن مَاسَلَر. دِيوانه كَشِيلر
عَاقِل دِييُوب آتَال مَاسَلَر، شُونَك اُچُون فَرَض وَوَاجِب
بُولْغَانِ عَمَلَلَرِ نِي قَيْلَا آل مَاسَه لَر دِه، آنلر گِناهِلِي بُول مَاسَلَر
اير بِالَالرِ (۱۲) نچِي ياشلرِي طُولْغَانْدَنْ صَوَك اوسُوب
يَيْتولرِي مَعْلُوم بُولْغَچ بَالِغ بُولُورلر. قز بِالَالرِ (۹) نچِي
ياشلرِي طُولْغَانْدَنْ صَوَك اوسُوب يَيْتولرِي مَعْلُوم بُولْغَچ
بَالِغ بُولُورلر. اگَر دِه اوسُوب يَيْتولرِي مَعْلُوم بُول مَاسَه، اير
بَالَالر دِه قز بِالَالر دِه، (۱۵) نچِي يه شلرِي طُولْغَچ بَالِغَه
حِسَاب قَيْلِنُورلر. بَالِغ وَعَاقِل بُولْغَانْدَنْ صَوَك هَر بَر كَشِي
عَمْرِي بُو يِنچَه شَرِي عَت بُو يُورْغَانِ عَمَلَلَرِ نِي قَيْلُوب، شَرِي عَمْر
طَيْيْغَانِ اشلَر دَنْ طَيْيِلِمَق تَيْيِشَلِي بُولُور.

فرض، واجب، سنك و مستحب بولغان عمللارنى قىلىق، حرام، مكروه و مستكره بولغان عمللاردن
 طبيلىق نىندى كشيگه تىيشلى بولور؟ بالغ نه ديمكدر؟ عاقل نه ديمكدر؟ صبى بالالار بالغى؟
 ديوانه كشىلر عاقلنى؟ صبى و ديوانه كشى فرض و واجب بولغان عمللارنى قىلا آلماسه، گناھلى بولورمى؟
 ر بالالار قاي وقت بالغ بولورلر؟ قز بالالار قاي وقت بالغ بولورلر؟ اوسۇب بيتولى معلوم
 بولماسه، نيچه يەشلىرى طولغاچ بالغ بولورلر؟ بالغ و عاقل بولغاندىن سوڭ هر كشيگه عمرى بويىنچە
 نىلارنى قىلىق و نىلاردن طبيلىق تىيشلى بولور.

﴿ عِبَادَات ﴾

الله تعالى بندگانى حرمتلەب آنلارغە بيك كىوب
 نعمتلر بىرمشدر: بار بولۇب دنياده يۇرمكلىگىز، هر بر
 اعضالرمز، آشاغان آشلرمز، اچكان صولرمز، صولاغان
 صولولرمز، سلامت عمر ايتمكلىگىز هر قايسوى الله تعالى ناك
 بزگە بىرگان نعمتلر يدرلر. جانمز، تەنمز و مالمز ايله
 الله تعالى گە نى، قدر عبادت قىلسەق دە، اوزمزگە بىرگان
 نعمتلر ينىك شكرانه سىنى ادا قىلۇب بتر و مۇكن توگلدەر.
 شويله ايسە دە، بالغ و عاقل بولغان هر بو مؤمن بندگانە
 فرض و واجب بولغان عمللارنىك هر قايسوىنى قىلۇب، حرام
 و مكروه بولغان عمللارنىك هر برسندن طبيلىق و قولندىن
 كىلگان قدر، الله تعالى گە دائىما عبادت قىلىق تىيشلىدر.
 مؤمن و مسلمان بولغان كشيگە فرض بولغان عبادتلارنىك
 الوغلىرى بيشدر: ۱ (ايمان)، ۲ (نماز)، ۳ (روزه)، ۴ (زكات) و
 ۵ (حج) در.

(ایمان) - اسلام دینینڭ حَقْلَغِينَه و آندَه بولغان حکم لر گه
 اشانودر. (نماز) - هر کون بیش وقت معلوم روشچه عبادت
 قیلودر. (روزه) - رَمَضان آینده کوندر آشاو اچودن طویلوب
 طورودر. (زکات) - یلده بر مرتبه مالدن فقیر لر گه تیشلی
 حَقْنی بیرودر. (حج) - دولتی بولغان کشی (مکه ۽ مکه مکه) گه
 باروب حج عمللرینی قیلودر.

الله تعالی بنده لر گه نعمت لر بیره شی؟ نیندی نرسه لر الله تعالی نڭ نعمت لریدر؟ بیرگان نعمت لرینڭ
 شکرانه سی اوچون بنده لر، الله تعالی گه عبادت قیلوق تیشلیمیدر؟ مؤمن و مسلمان بولغان کشی گه
 فرض بولغان عبادت لر نڭ الوغ لر نیچهدر؟ نیلدر؟ ایمان نه دیمکدر؟ نماز نه دیمکدر؟ روزه
 نه دیمکدر؟ زکات نه دیمکدر؟ حج نه دیمکدر؟

ایمان و اقرار

دین اسلامده هر بر بالغ و عاقل بولغان بنده گه فرض
 بولغان الوغ عبادت لر نڭ بر نیجیسی ایماندر. (ایمان) اشانو
 دیمکدر. (اقرار) اشانغانینی تل ایله ئه یتو دیمکدر.
 مؤمن و مسلمان بولغان کشی گه اسلام دینینڭ حَقْلَغِينَه و آندَه
 بولغان هر بر حکم لر گه اشانوب ایمان کیترمک و اشانغانینی
 تلی ایله ئه یتوب اقرار قیلوق فرضدر.
 ایماننی عرچه اقرار قیلوق اوچون مشهور ایمان
 کلمه لر ی اوشبولدور:

﴿ كَلِمَةٌ شَهَادَاتٌ ﴾

شَهِدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاشْهَدَ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ ﴿

معناسى: گو کلیدن گواھلق بیرہ من کہ، تحقیق بر اللہ
عالی دن باشقه تشری هیچ یوقدر. وینه گو کلیدن گواھلق
بیرہ من کہ، تحقیق محمد علیہ السلام اللہ تعالیٰ نك قولى
بندہ لرگه دین او بیرہ تمک او چون ییبرگان ایچیسیدر.

﴿ كَلِمَةٌ اِيْمَانٌ ﴾

اٰمَنْتُ بِاللّٰهِ وَمَلٰئِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ،
وَالْقَدْرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ مِنَ اللّٰهِ تَعَالٰى وَالْبَعْثِ بَعْدَ الْمَوْتِ ﴿

معناسى: ایناندم اللہ تعالیٰ گه، ودخى آنک فرشته لرینه،
ودخى آنک کتاب لرینه، ودخى آنک پیغمبر لرینه ودخى آخرت
کونینه، ودخى تقدیرنک یاخشیشی ده یامانی ده اللہ تعالیٰ دن
بولو وینه، ودخى اولگاندن صوگ یینه ترلو گه.

ایمان نه دیمکدر؟ اقرار نه دیمکدر؟ مؤمن و مسلمان بولغان کشیگه نیلرگه اشانوب ایمان کیترمک
فرضدر؟ اشانغانلقنى اقرار قیلماق فرضیدر ؟ کلمه شهادت نهدر ؟ معناسى نه دیمکدر؟ کلمه ایمان
نهدر؟ معناسى نه دیمکدر؟

﴿ اللَّهُ تَعَالَى ﴾

اللہ تعالیٰ نی بلمک هر بر بندہ گه فرضدر لکن آنک
ذاتینی بلورگه بزنگ عقلمنزنگ قوتی یتیمیدر. بزلرگه آنی

صفتلری ایله گنه بلمك مۇمكىندىر. الله تعالى نىڭ كور كەم صفتلرى
بيك كوردىر. آنى مشهور صفتلرى ايلىه اوشبور ره وشچه
معرفت قيلمق مۇمكىندىر:

- ۱ (موجود) در، ۲ (احد) در، ۳ (حی) در،
- ۴ (علیم) در، ۵ (سمیع) در، ۶ (بصیر) در، ۷ (متکلم) در،
- ۸ (قادر) در، ۹ (مختار) در، ۱۰ (خالق) در، ۱۱ (رزاق) در،
- ۱۲ (رب) در، ۱۳ (عدل) در، ۱۴ (غفور) در، ۱۵ (مجیب) در.

(۱) (موجود) بار ديمكىدر. الله تعالى باردر، بارلغى هيچ بر
ذاتقه محتاج تو گلدىر. اوزندن اوزى باردر. بارلغينىڭ
اولى ده آخرى ده يوقدر، يعنى دنيا مخلوقاتى كىبى اولده
يوق بولۇب صو شگره دن بار بولغان تو گلدىر. وهم آخرده
بر يوق بولاچق ده تو گلدىر. بلكه دائىما بار بولاچقدىر.

(۲) (احد) بر ديمكىدر. الله تعالى بر گنه در. انىڭ هيچ
شريكى و تىكده شى يوقدر.

(۳) (حی) ترك ديمكىدر. الله تعالى تركدر. لىكن تركلىكى
بىزنىڭ كىبى تهن و جان ايلىه تو گلدىر.

(۴) (علیم) بىلگوچى ديمكىدر. الله تعالى هر نهرسه نى بله در.
بولغان نهرسه لرده، بولاچق نهرسه لرده، هر قايسى الله
تعالى گه معلومدر. هيچ الله تعالى گه معلوم بولماغان

غدرلى خاتۇنلار.

ياش بالا آناسى بولغان خاتۇنلار قىرغاق كۈن قىدر
 لارنىڭ پا كىلەنگانچى آروسز بولۇرلار. شول زىماندە
 لار نمازدە اوقۇماسلار ، روزەدە طۇتماسلار. غدرلىرى
 تام بولغاچ آنلارغە غىسل قىلۇب پا كىلەنو فرض بولۇر.
 نىلر رمضاندا طۇتلمى قالغان روزەلرینی سوگىندىن
 قضا قىلۇرلار. اما اوقۇلمى قالغان نمازلرینی قضا قىلماسلار.
 بالغا بولغاندىن سوڭ آى صابىن غدرلى بولغان خاتۇنلاردا
 غدرلى وقتلارنىدا اروسز بولۇب روزە و نمازلرینی
 قىلۇرلار. غدرلىرى تامام بولغاندىن سوڭ آنلارغەدە
 غىسل قىلۇب پا كىلەنو فرض بولۇر. پا كىلەنگاچ آنلاردا
 روزەلرینی قضا قىلۇرلار. بالغا لارنىڭ غدرلىرى اۇچ كۈندىن
 كىم واون كۈندىن آرتق بولمىدەر. اگردە آرتق بولسە ،
 اورو علامتىدەر. اون برىنچى كۈنلارنىدا روزەلرینی دە
 طۇتارلار. صاحب غدر بولۇب نمازلرینی دە اوقۇرلار.

ياش بالا آناسى بولغان خاتۇنلار غدرلى كۈنلارنىدا آرو بولۇرلارمى؟ غدر زىمانلارنىدا نماز
 اوقۇلۇرلارمى؟ روزە ، طۇتارلارمى؟ غدرلىرى تامام بولغاچ آنلارغە نى قىلۇ فرض بولۇر؟ رمضاندا
 طۇتلمى قالغان روزەلرینی سوگىندىن قضا قىلۇرلارمى؟ نمازلرینی قضا قىلۇرلارمى؟ آى صابىن
 لارنى بولغان خاتۇنلار نىچە؟ بالغا لارنىڭ غدرلىرى نىچە كۈندىن كىم بولمىدەر. نىچە كۈندىن
 آرتق بولمىدەر؟ اگردە آرتق بولسە ، نى علامتى؟ اون برىنچى كۈنلارنىدا روزە و نمازلرینی
 ادا قىلۇرلارمى؟

نماز او قۇياق كشيلىك
 نيلردى؟ نى نەرسەلەر يېگىرسەلرى نىجسدىن پىاك بولو فرضلار؟ نىجس نىچە تۇر
 بالقۇبۇرچا قانلار، آروايتى؟ نى نەرسەلەر آور نىجسدىر؟ كوگەرچىن، چىچىق تىزەكلرى،
 كوزىياسى، آز قۇسقى، نۇكرك و قانقۇر پاكىمى نىجسى؟

خىزىردىن باشقە خىوانلارنى بۇ نىلرى و كىيىكان سۇيەك
 و سىنگىرلىرى نىجس توگلىكلىرى. شىرىعتچە بوغازلانغان
 خىوانلارنىڭ ايتلىرى آشارغە خال بولماسەدە، نىجس
 توگلىكلىرى. تىرىللىرى دە ايلەنمەسەدە! كىر. اما شىرىعتچە
 بوغازلانغان خىوانلارنىڭ ايتلىرى دە، ايلەنمەگان
 تىرىللىرى دە نىجسدىر. اگىر دە تىرىللىرى ايلەنمەلەر، پاك
 بولۇرلار. خىزىرنىڭ بۇ تۇن گەودەسى نىجسدىر، هىچ بىر
 وقتدە پاكلىنمەس. بىر نىجس نەرسە يانۇب كۇل بولسە،
 ياكە چىرۇب طوفراق بولسە ياكە طۇزلانۇب طۇز
 رەوشىنە كىلسە، پاك بولۇر. ايسىرتكىچ اچملىك طۇز
 قاتشو سىبىلى آينۇب سىركە گە ئەيلەنسە، نىجس مايدىن
 صابۇن ياقالىسە، شول سىركە دە صابۇن دە پاك بولۇرلار.
 تەندە ياكى كىيىمدە ياكە نمازلىق دە يىگىل نىجس،
 بويى دە آرقلىسى دە بىر قارشىدىن آرتق بولماسە، و آور
 نىجس بىر مىثال چاماسىدىن آرتق بولماسە، شول نىجس
 ايلە نماز او قو درست بولۇر. اگىر دە بو قىدرلردىن آرتق
 بولسە، درست بولماس. زور پالاسنىڭ بىر باشى
 نىجسلىنگان بولسە، نىجسلىنمەگان باشىدە نماز او قو
 درست بولۇر. اۋستىنە بىر نىجس توگلىگان طوفراق

نَجَسَلَر .

نماز او قۇياچق كىشىنىڭ تەنى، كىيىمى و نمازلىغى
نَجَسَلَر دىن پاك بولو فۇضدىر. نَجَسلى كۇيىنچە نماز او قو
درست بولماس. نَجَسلىكى تۇرلىدىر: يىگىل نَجَس،
آور نَجَس. قارغا و قارچغا كىبى ايتلىرى حرام بولغان
قۇشلىرىنىڭ تىزەكلىرى ايله آت، صيپر و صارق كىبى
ايتلىرى حلال بولغان حيوانىلارنىڭ بوللىرى يىگىل نَجَسدىر.
بۇنىلاردىن باشقا نَجَسلىرىنىڭ ھەر قايسى آور نَجَسدىر.
مَثَلًا، آدمىنىڭ تىزەگى و بۆلى، آت، صيپر و صارق
كىبى ايتلىرى حلال بولغان حيوانىلارنىڭ تىزەكلىرى،
آت، بورى كىبى ايتلىرى حرام بولغان حيوانىلارنىڭ
تىزەكلىرى و بۆللىرى ھم سلەكەيلرى و تىرلىرى، قاز
وطاوق كىبى ايتلىرى حلال بولغان قۇشلىرىنىڭ تىزەكلىرى،
اولەكسە و خنزىرنىڭ ايتلىرى و قانىلىرى و حيوانىنىڭ
بوغازىدىن چىققان قان، جىراحتدىن آققان قان، ارن،
صارى صو، اورو كوز ياشى، خمر و آوزدىن تولۇب
چىققان قۇسقى كىبى نەرسەلەر ھەر قايسى آور نَجَسلىرىدىر.
كوكەرچىن، چىچىق كىبى قۇشلىرىنىڭ تىزەكلىرى،
بالىق و بۇرچا قانى، آرو ايتنىڭ يىووشى، صو
حيوانىلارنىڭ بارچەسىنىڭ قانى و مايسى، يىلاندىن چىققان
كوز ياشى، آوز تولماسلىق از بولغان قۇسقى،
تۇكرۇك و قاقىرق نَجَسلىرى توگل، پاكىلەر.

سو ايله طهارت آلو مكن بولماغانده كشي طهارت اورنینه نى قیلور؟ تیمم نى روشچه قیلور
تیمم طهارت اورنینه غنه طۇرامى؟ نیچه تۇرلى حالده سو ايله طهارت آلو مشكل بولور؟ نیندى
نهرسەلر يير ذاتندىرلار؟ نیندى نهرسەلر ايله تیمم قیلو درست توگلدەر؟ سو مابلو احتیالی
بولغان ييرده سونى هيچ ازلاپ قارامیچی تیمم قیلو درست بولورمى؟

تیمم نىڭ فَرَض ، سَنَت و مَفْسِدَلَرى .

تیمم نىڭ فرضلىرى (۴) در:

- (۱) تیممى نماز او قونیتى ايله قىلمق،
- (۲) تیمم قیلناچق نهرسه يير ذاتندن بولمق،
- (۳) يۇزگه مسح قىلمق،
- (۴) ايكى قولغه مسح قىلمق.

- تیمم نىڭ سنتلىرى (۶) در: (۱) بسمله ايله باشلامق،
- (۲) يير ذاتينه اوچلىرى ايله سوقمق، (۳) سوقغاندىن
صوڭ، (طوزانى كوب ياغلاماسۇن اوچۇن) قوللىرىنى
بر كره سلكۇمك، (۴) بارماقلىرىنى ارالاشدۇرمق،
  - (۵) ترتيب ايله اول يۇزىنه سوگره قوللىرىنه مسح قىلمق،
  - (۶) اوڭ قولىنه سول قولدىن اول مسح قىلمق.

تیممىنى اۇشبو ايكى تۇرلى اش بۇزادر:

- (۱) طهارتنى بۇزا طۇرغان اشلىرنىڭ برسى واقع بوئو،
- (۲) سو ايله طهارت آلورغه مۇمكىن بولو.

تیمم نىڭ فرضلىرى نىچادر؟ (۱) نچىسى نىدر؟ (۲) نچىسى نىدر؟ (۳) نچىسى نىدر؟ (۴) نچىسى
نىدر؟ تیمم نىڭ سنتلىرى نىچەدر؟ (۱) نچىسى نىدر؟ (۲) نچىسى نىدر؟ (۳) نچىسى نىدر؟ (۴) نچىسى نىدر؟
اشلىر بۇزادر؟ (۱) نچىسى نىدر؟ (۲) نچىسى نىدر؟

لۇرغان يىرلر يىنە اوج يا بارماقلىرىنى تىيرمى قالماس.
 شىبو رهوشچە تىمم قىلو، صو ايله طهّارت آلو مُشكَل
 لغان وقتدە طهّارت اورنینه ده، غسل اورنینه ده طۇرادر.
 (۱) صو ايکى چاقىم چاماسى يراق بولسه، (۲) يا که
 سونى استعمال قىلو اورو يىنە ضرر ايتهر اىک بولسه،
 (۳) يا که تهنینه صووق تىيودن قورقسە، (۴) يا که صو
 نینه بارۇرغە بر نهرسه دن قورقسە، (۵) يا که صو
 لۇرغە قۇرالى بولماسە، (۶) يا که ياننده غى صووى سَفَرده
 چهر يىنە کيره که بولۇرلق بولسه، (۷) يا که طهّارت آلو ب
 غلله نسه، جنازه وعيد نمازلىرىنە اولگره آلمى قالۇرلق
 بولسه، صو ايله طهّارت آلو مُشکَلگە حساب قىلنۇر. اوشبو
 يىدى حالنک هر برسندە نمازنى تىمم ايله اوقو تىيشلى
 لۇر.

بىش وقت نمازغە يا جمعه غە اولگره آلماسلق بولغانده،
 نمازنى تىمم ايله اوقو درست بولماس. طوفراق، طوزان،
 روم، بالچق و طاش كىبى عادتى اوطده غنه يانسى وئرمى
 لۇرغان نهرسه لر يىر ذاتندىر لر. كىيمده گى طوزانغە ده
 هيچ طوزانسز شما طاشقه ده تىمم قىلو درست
 لۇر. آغاچ، اولهن، تيمر و قورغاشن كىبى نهرسه لر
 ر ذاتندن توگلدىر لر. آنلرغە و نجس نهرسه لرگە تىمم
 بولو درست بولماس. صو طابلو احتمالى بولغان يىرلرده
 از ازلەب قارامىچى تىمم قىلو درست بولماس.

اوقۇغان چاغندە نەجسلىرى آغا طور سەدە، طهارتى دە
 نمازى دە بۇزلماس، آما بر نماز اۇچۇن آلنگان طهارت
 ايكنچى نماز وقتى كر گاج دە بۇزلۇر. عذر سببىلى آقغان
 نجس ايكنچى نماز وقتى كر گانچى تەننە يا كييمىنە
 تيسەدە، شول وقت اچندە نەجسكه حساب قىلنماس.
 آما ايكنچى نمازنىڭ وقتى كر گاج دە، نەجسكه حساب
 قىلنۇب، ايكنچى نمازنى اۇقۇر اۇچۇن اول كييمنى
 يوو و يا كه آلماشدرو تيشلى بولۇر.

ممان طهارتى بۇزلۇب طورا طۇرغان كشى نېچك ديۇب آتالۇر؟ صاحب عذر هر نماز
 اۇچۇن طهارت آلۇرمى؟ بر نماز وقتى اچندە نجسى آغا طۇرسە، طهارتى بۇزىلمى؟
 نماز اوقۇغان چاغندە نجسى آتسە، طهارتى بۇزلۇرمى؟ بر نماز اۇچۇن آلنگان طهارتى
 ايكنچى نماز اۇچۇن يارلمى؟ نجسى آغۇب تىننە يا كييمىنە تيسە، نجس بولۇرمى؟

تيمم

صوايله طهارت آلو مېكن بولماغان زماندە طهارت
 اورننە پاك يير ذاتى ايله (تيمم) قىلنۇر. شول رەوشچە، كه
 (۱) اولا ايكى اوچارىنى جەيۇب يير ذاتينە صوغار،
 (۲) آندن صوڭ شول او چارى ايله يۇزىنە مسح قىلۇر،
 (۳) آندن صوڭ ينە شول رەوشچە يير ذاتينە صوغاردە،
 ترسەكلرىنە قدر قوللرىنە مسح قىلۇر. يۇزىنە مسح
 قىلغاندەدە، قوللرىنە مسح قىلغاندەدە طهارتتە صوتيه

طَهَارَت

ماز او قۇياچق كشيگه تهنى، كييمى واورنى هر
رلى نجسلردن پاك بولمق و دَخى شَرِيَعَت بۇ يۇرغان
وشچە صو ايله تبيشلى اعضاءرينى يووب طهارت
مق فرضدر.

پارت آغانده اوشبو (۸) تۇرلى اش قيلنادر:

(۱) طَهَارَتِ الْاَلَاچِق كشى پاك صو ايله اَوَّل اِسْتِنجا
لۇر، يَغنى عَوْرَتلرينى نَجسدن پاكلەر، (۲) آندن
وَكْ بلهزكلرينه قَدَر ايكى قولينى يووار، (۳) آندن
وَكْ اُچ مَرْتَبَه آغزىنى يووار، (۴) آندن صوَكْ اُچ
مَرْتَبَه بۇرنينى يووار، (۵) آندن صوَكْ اُچ مَرْتَبَه يۇزىنى
يووار، (۶) آندن صوَكْ اُچ مَرْتَبَه ترسهكلرينه قَدَر ايكى
قولىنى يووار، (۷) آندن صوَكْ اوچلرينى و بارماقلىرىنى
رغه چلاتۇب ايكى قولى ايله اَوَّل باشينه صوگره
لاقلىرىنه، صوگره موينينه مَسْح (۱) قيلۇر،

آندن صوگره طوبۇقلىرىنه قَدَر اُچ مَرْتَبَه ايكى
اغىنى يووار. يۇزىنى يوغانده ماشلايندهغى چهچ
وغرىسندن آلۇب ايكى قۇلاقينه و ايپهك آستينه قَدَر
لغان هر ييرينه صو تبيرۇر. و دَخى قاشقه، و صاقالنك
هك طوغرىسندغى تۇكلرينه ده صو تبيرۇر (۲)

(۱) مسح قىلىق اشقۇمق، دىبىكدر. باشقه و قۇلاقلرغه مسح قىلوناك روشىنى معلم كورسەتمەلى.
(۲) اشبو تۇكلرنك آستندغى نلرگه صو تبيروك فرض توگل بلكە سننلر. صاقالنك
طوغرىسند، بولماغان تۇكلرينه صو تبيروك لازم توگلەر.

قوللرىنى و آياقلرىنى يوغانده بارماق آرالرىنه، و
 استىنه صو تىيرمى قالماس. ترسه
 و طوبۇقلرىنى ده يوار. اگرده آياقلرى چىتكلى
 چىتكلىرىنىڭ يۈزىنه اۇچ بارماق قَدَر مَسْح قىلۇر.

نارنى طهارتىز او قو درست بولۇرمى؟ طهارت آلونڭ روشى نىچك يعنى طهارت آلوجى اول
 نى قىلۇر؟ سوڭرە نىلر قىلۇر؟ يۈزىنى قايدىن قايا قىر يوار؟ فاش، مېيىق و صاقالغە صو تىيرلۇرمى؟
 قوللرىنى و آياقلرىنى يوغانده بارماق آرالرىنه هم بۇزۇك آستلرىنه صو تىيرمك كىرەك بولۇرمى؟
 ترسه كلر و طوبۇقلر اوزلرى يولۇرلرمى؟ آياقلرى چىتكلى بولغانده، نى قىلۇر؟

طَهَارَتِنَاڭ فَرَض، سَنَت، وَ مَسْتَحْبَلَرى

طهارتنىڭ فرضلرى (۴) در: (۱) يۈزنى يومق،
 (۲) ترسه كلرىنه قَدَر ايكى قولنى يومق، (۳) باشنىڭ چارىكى
 قَدَرىنه مَسْح قىلمق، (۴) طوبۇقلرىنه قَدَر ايكى
 آياقنى يومق.

طهارتنىڭ مشهور سنتلرى (۱۵) در:

(۱) طهارتنى بىسملە ايلە باشلامق. (۲) كوڭلدىن نىت قىلمق
 (۳) بلەز كلرىنه قَدَر ايكى او چلرىنى يومق، (۴) مسواك
 كىبى برونە سە ايلە تىشلىرىنى پا كلەمك، (۵) اۇچ مَرْتَبە
 آغزىنى يومق، (۶) اۇچ مَرْتَبە بۇرنىنى يومق، (۷) صاقالنى
 آرالاشدۇرمق، (۸) بارماقلرىنى آرالاشدۇرمق، (۹) يۈز، قو
 و آياقلرىنى اۇچەر قات يومق، (۱۰) اوڭ قول و اوڭ آياق
 صوللردىن اول يومق، (۱۱) باشنىڭ ھرىيرىنه مَسْح قىلمق

غسلنى كىشىنىڭ تەننىڭ ھەر يېرى آروسىز بولادى.
 جنب كىشىگە قرآن اوقۇ، وَمُصْحَفٍ شَرِيفِنِ طُوتُو،
 وَمَسْجِدٍ كَمَا كَرُو. طَهَارَتِ الْكَيْسِي يَاكە تَيْسَم قَيْلِسِي.
 آشاو، اچو مكر وهدى. شونىڭ اۇچۇن آشا مەكەن قىلىر
 تىز غۇسل قىلۇب پاكلەنەك فرض بولۇر. اما طهارةسىز
 كىشىگە مُصْحَفٍ شَرِيفِنِ طُوتُو مكر وە بولسەدە، قرآن
 اوقۇ مكر وە توگىلىر. دعالر اوقۇ، سلام بىرو و تىسبىح
 ئەلايتو جنب كىشىگەدە، طهارةسىز كىشىگەدە، مكر وە توگىلىر.

غسلنىڭ سببلىرى نىچەدەر؟ بىر چىسى نىلەر؟ ايكنچىسى نىلەر؟ اۇچنچىسى نىلەر؟ جنب بولونىڭ
 سببلىرى نىچەدەر؟ بىر چىسى نىلەر؟ ايكنچىسى نىلەر؟ اۇچنچىسى نىلەر؟ جنب كىشى آرومىدىر؟
 جنب كىشىگە قرآن اوقۇ، مُصْحَفٍ شَرِيفِنِ طُوتُو وە مسجىدكە كرو درست بولۇرمى؟ جنب كۇنچە آشاو و اچو
 درست بولۇرمى؟ جنب كىشىگە نىر غۇسل قىلىق تىشلىمى؟ طهارةسىز كىشىگە مُصْحَفٍ شَرِيفِنِ طُوتُو درستىمى؟
 قرآن اوقۇ درستىمى؟ جنب كىشىگە ھەم طهارةسىز كىشىگە دعالر اوقۇ، سلام بىرو تىسبىح ئەلايتو
 درست بولۇرمى؟

صاحبِ عُنُرٍ .

آورو سَبَبِي بىر نىماز اوقۇب بىر رۇلك و قىت طهارةلى
 بولۇب طۇرا الماغان كىشى، مثلا ھەمان بۇرنىدىن قان
 لامغالاب طۇرغان كىشى ياكە كوزىدىن ھەمان ياش
 يلۇب طۇرغان كىشى (صاحبِ عُنُرٍ) دىيۇب اتالۇر.
 نىدى كىشىگە ھەر نىماز اۇچۇن بىر طهارة آلو لازم
 لۇر. شول نىماز و قىتى اچىندە عُنُرِي سَبَبِي طهارةلى
 بولسا طۇرسەدە، بۇز لماغانغە حساب قىلىنۇر. نىماز

غسلنىڭ سۈنتلىرى

غسلنىڭ سۈنتلىرى (۹) در:

- (۱) تەننىڭ نەجس تىگان يىرلىرىنى يومق،
- (۲) بلەزكلىرىنە قدر قوللىرىنى يومق،
- (۳) غسلدىن ئاۋل پھارت آلمق،
- (۴) ئاۋل باشىنى سوڭرە باشقە يىرلىرىنى يومق،
- (۵) ئاۋل طرفى ئەزالىرىنى سول طرفلىرىدىن ئاۋل يومق،
- (۶) بىرقات سۇ قۇيغاندىن سوڭ تەننى بىرقات اشقۇپ چىقىمق،
- (۷) تەننىڭ ھەر يىرىنە ئۇچەر قات سۇ ئايرىشدىمك،
- (۸) سۇنى كۆپ توڭگۇب اسراف قىلودىن ساقلاش،
- (۹) غسل قىلغان زاماندا قىلغە آرقان تۇرمق.

غسلنىڭ سۈنتلىرى نېپەدر؟ بىر نەچچىسى نېپەر... تونۇش نېپىسى نېپەر؟

غسلنىڭ سەببىلىرى

غسل قىلۇنى فرض قىلا تۇرغان سەببىلىرى (۳) در:

(۱) جۇنب بولمق، (۲) حەيىز تامام بولمق، (۳) نېفاس تامام بولمق.

جۇنب بولۇنك سەببىلىرى دە (۳) در:

(۱) يۈۈشلىك كىيلىك، (۲) ياقتلىق قىلمق، (۳) اِحْتِلام بولمق.

(مكتەب بالالىرىنە بولۇنك معنالىرى لازم تۈگۈلەر.)

(٥) كوزدن لايلالى يەش آقمق، (٥) آوز طوليسنچە اش
يا كە آزغنە بولسە دەقان قۇسقى، (٦) ياتۇب يا كە سۇ يە لۇب
يۇقۇغە كىتمك، (٧) تىلرۇب يا ايسرۇب آكسز بولمق،
(٨) نماز اچندە طاوش ايلە كۇلك.

جَراحتلەنگان يىردن قان، ارن وصارى صو كىبى
نەرسە آزغنە چغۇب چىتكە جە يلۇرلك بولماسە، طهارت
بۇز لماس. و دىخى تىرلەو ايلە، كوزدن لايلاسز يەش
كىلو ايلە، آغزىدن قاقرق كىلو ايلە طهارت بۇز لماس.
طهارتسز كىشىگە مَصْحَف شريفنى وَايت يازلغان
كاغذلرنى طۇتو مگرو ھدر. اما بۇقچا آرقلى طۇتو
درست بولۇر. طهارتسز كۇينچە قرآن او قو، مَسْجِدكە
گرو وقبرستانغە بارو درستدر. اوشبو اشلرنى
طهارت يا تَيْمَم ايلە قىلو مَسْتَحَببدر.

طهارتنى مگرو ھدرى نىچەدر؟ نىلردر؟ طهارتنى مفسىدلرى نىچەدر؟ نىلردر؟ جراحتنىك نجسى چىتسە
چىلورلك بولماسە طهارت بۇز لۇرمى؟ تىرلەو سىبىلى، كوزدن لايلاسز يەش كىلو سىبىلى، آغزىدىن
قالرنى كىلو سىبىلى، طهارت بۇز لۇرمى؟ طهارتسز كىشىگە مَصْحَف شريفنى طۇتو درست بولۇرمى؟
طهارتسز كۇينچە قرآن او قو مَسْجِدكە گرو وقبرستانغە بارو درست بولۇرمى؟

چىتكىلرگە مَسْح.

اياقلىرىنە چىتكىلرىنى طهارتلى وقتدە كىگان كىشى
ايكنچى طهارت آلغاندە اياقلىرىنى يوماس، بلكە
چىتكىلرىنىڭ يۇزلىرىنە مَسْح گنە قىلۇر. شول رەو شىچە، كە

(۱) ایکی قۇلاقغە مسح قىلىمق، (۱۳) قول آرقالرى بىر
 و يىنغە مسح قىلىمق، (۱۴) طهارتنى مَعْلُوم تَرْتِيبِی ایلە آلمق،
 (۱۵) طهارتنى بىر طۇتاشدن آلۇب بىترمك.
 طهارتنىڭ مستحبارى (۴) در: (۱) طهارت آغاندە قَبْلَه غە
 اوشى طۇرمق، (۲) صو چە چَرَه مَسْنَك بىيىك يىردە طۇرمق،
 (۳) صووينى اوزى حاضرلە مَك، (۴) طهارت آلۇب
 نىرگانچى تَوَاضَعِی قىياقتە بولمق.

ارتنىڭ فرضى نىچەدر؟ نىلدر؟ سنتلى نىچەدر؟ نىلدر؟ مستحبارى نىچەدر؟ نىلدر؟

يَوْمُ
 چَقْمُ
 ك
 ت

طهارتنىڭ مَكْرُوه و مَفْسِدَلرى. (۱)

طهارت آغاندە اۇشبو (۷) تۇرلى اش مَكْرُوهدر:
 (۱) صونى كوب توگۇب اسراف قىلىمق، (۲) اوڭ قولى
 بىلە بۇرۇن سىنگرمك، (۳) اَعْضالرنى اۇچدن آرتق يا
 كىم يومق، (۴) باشقە ايكى قات مسح قىلىمق، (۵) يۇزگە
 صونى قاتى اۇرمق، (۶) صونى كشىدن صالدرتمق،
 (۷) طهارت آغاندە دنيا سوزلىرى سۇيلەمك.

طهارتنىڭ مَفْسِدَلرى (۸) در، يعنى اۇشبو (۸) تۇرلى
 اش طهارتنى بۇزادر:
 (۱) عورتدن نَجَس يا باشقە ذات كىلمك، (۲) جِراحتدن
 ان، ارن يا صارى صو آقمق، (۳) بۇرۇن قانامق،

غسلنىڭ فرضلىرى.

غسلنىڭ فرضلىرى (۳) در : ۱) آغز اچىنى يومق،
 (بۇرۇن اچىنى يومق، ۳) تەننىڭ ھەر يېرىنە سو تىپىرمك.
 غسلدە تەننىڭ طىشى ياغىنىڭ ھەر يېرىنە سو تىپىرمك
 ۋچۇن چەچ، قاش مېيىق و ساقال كېى ھەر بىر تۈكلرگە دە
 اول تۈكلرنىڭ آستىلىرىدە غى تەنگە و ھەم كوز چۇقۇرى،
 كېى اچكە باتۇب يا كە جىپىرلۇب طۇرغان يىرلرگە دە
 ھەم يۈزۈك آستىنە وقامر ھەم دگت كېى نرسەلرنىڭ
 ستىدە قالغان يىرلرگە دە سو تىپىرو تىپىلىدىر.
 كە چەچلىرىنىڭ ھەر بىر بۇرتۇكلرىنە سو تىپىرو
 شول سببىدىن ايولر چەچلىرىنى كىتەرمك يا كە
 سو قىل اهل اسلام اراسىدە (سنت عادىيە) بولۇب
 مۇشۇر. اما خاتۇن قىزلىرىنىڭ چەچلىرىنىڭ تۇبىنە سو
 يوشۇ يىتەدر. طىللىرىدە غى بۇرتۇكلرىنە سو ايرىشمە سەدە
 بارىدىر. چۈنكە خاتۇن قىز اوچۇن چەچ بىر زىننىدىر.
 انلرغە چەچلىرىنى كىتەرو يا قىسقارتو درست توگلىدىر.

غسلنىڭ فرضلىرى نېچكەدر ؟ نىلردر ؟ تەننىڭ ھەر يېرىنە سو تىپىرو اوچۇن قاي يىرلرگە دە سو
 ايرىشىرو تىپىلىدىر ؟ ايرلرگە چەچ بورتۇكلرىنە سو تىپىرو فرضى ؟ خاتونلرغە طىللىرىدە غى
 چەچلىرىنە سو تىپىرو فرضى ؟

قول بارماقلىرىنى صوغە چلاتۇپ ھەر ايكى قولنىڭ اۈچ
 اورتا بارماقلىرىنى چىتلىرىنىڭ يۈزلىرىنى ياتقىزۇردە،
 طوبۇقلىرىنى تا با طارتۇر. شۇندىن سوڭ چىتلىرىنىڭ
 يۈزلىرىدە اۈچ بارماق زورلىقى قَدَر يوشىقىر حاصل
 بولۇر. مسح قىلۇشولىدىن. مسحنىڭ مَدَّتى (۱) مَقْمِيم (۲)
 كَشِيگە بىر تەولك، يَغْنى (۲۴) سَاعَتِدِر، مَسَافِر (۳)
 كَشِيگە اۈچ تەولك، يَغْنى (۷۲) سَاعَتِدِر. مَدَّتْ نىڭ باشى
 چىتلىرىنى كىيگەندە آلنغان طهارتنىڭ بۇزلىغان وقتىدىن
 حساب قىلىنۇر. مَدَّتى تولغان چىتلىرىگە مسح قىلۇش دوست
 بولماس. كون ايتىك، كىيىز ايتىك، قالۇن طولا اۈيۈك
 ھم طوبۇقنى قابىلارلىق بالتۇرى بولغان كالوش ھەر
 بىرسى چىتلىك ھكىمدەدرلىر. نەجسدن پاك بولۇش طهارتلى
 وقتىدە كىيىلگەن بولسەلىر، آلنىرغە مسح قىلۇدە دوست
 بولۇر. اما كەوش، باشماق كىيى بالتۇرسىز نەرسەلىرگە
 ھم صوتىز او تەرلىك يوقا اۈيۈقلىرىگە مسح قىلۇ دوست
 بولماس. ودىخى طوبۇقدىن توبەن آياقنىڭ اۈچ كىچكىنە
 بارماقلىرى كورنۇرلىك تيشكى يايىرغى بولغان چىتلىككەدە
 مسح قىلىنماس. اگردە بىر چىتلىككە ايكى اۈچ يىردە
 كىچكىنە يىرتقىر بولسە، بارسى بىرگە حساب قىلىنۇرلىر.
 اما ايكى چىتلىككە يىرتقىر بىرگە حساب قىلىنماسلىر. بىر
 آياقنىڭ باشى چىتلىكدىن قوبۇب او كىچەسى چىتلىكنىڭ

(۱) چىگى وزمانى دىكىلىر. (۲) مقىم اۈيدە طۇرۇپى كشى دىكىلىر
 (۳) مسافر اۈچ كۈنلەك بولغە چىققان كشى دىكىلىر.

